

Extra inzicht door preventief bemonsteren stengelaal

Wat in de plantuienteelt al decennia verplicht is, kan ook behulpzaam zijn in de bloembollenteelt: preventief percelen bemonsteren op de aanwezigheid van stengelaaltjes. BLGG Agroxpertus biedt deze mogelijkheid. Productmanager Natasja Poot licht de achtergronden van deze monstername toe.

Tekst: Arie Dwarswaard
Fotografie: BLGG

Stengelaaltjes zitten niet alleen in de bloembol, maar bij het ontbreken van een waardplant ook in de grond. Ze kunnen tot tien jaar in de grond overleven. Tot nu toe krijgen alleen die bedrijven waar in het voorjaar stengelaaltje is vastgesteld te maken met een bemonstering op dit aaltje. Dat is bedoeld om vast te stellen of het perceel weer kan worden vrijgegeven voor de teelt van tulpen. Monstername zou echter preventief al ingezet moeten worden om besmettingen te voorkomen, stelt productmanager Akker- en Tuinbouw van BLGG Agroxpertus Natasja Poot.

PLANTUIEN

Jaarlijks verwerkt het Wageningse BLGG AgroXpertus 15.000 monsters op stengelaaltje. Die zijn niet afkomstig uit de bloembollenteelt, maar vooral uit de teelt van plantuien. "Bij die teelt is het verplicht dat de teler voordat hij de plantuien zet het perceel laat bemonsteren op stengelaaltjes en witrot. Bij een besmetting mag de teler het perceel of een deel hiervan niet gebruiken van de NAK, aldus Natasja.

Vorig jaar raakte ze betrokken bij een praktijknetwerk stengelaaltjes in de bloembollen. Een van de deelnemers kende de verplichting uit de plantuitjes, en vroeg zich af of dit bij bloembollen ook zou kunnen. Daarbij ging het niet zozeer om de verplichting, maar wel om preventief bemonsteren van percelen waarop tulpen komen te staan.

"De leden van de werkgroep hebben allemaal hun percelen laten bemonsteren. Bij een aantal van hen was bekend dat er stengelaaltjes waren gevonden, en dat bleek ook uit het grondmonster. In enkele andere gevallen toonde het monster stengelaaltjes aan terwijl de

De komende periode kunnen telers percelen laten bemonsteren op de aanwezigheid van stengelaaltje

kwekers dit niet wisten. We hebben ook zeefgrond bemonsterd, en ook daar werd het aaltje soms gevonden."

Stengelaaltje kan zich snel vermeerderen: binnen drie weken legt een aaltje vijfhonderd eitjes. Die vijfhonderd kunnen dat na drie weken ook weer doen. Behalve op tulp overleeft het stengelaaltje op heel veel andere waardplanten: bolgewassen, algemene onkruiden, akkerbouwgewassen en sommige groenbemesters.

FLINK MONSTER

Een stengelaaltjesmonster is in vergelijking met ander aaltjesonderzoek groot. Per ha neemt de monsternemer vijf monsters, en

elk monster bestaat uit zeventig prikken. Een monster weegt al snel 1-1,5 kg. Dat grote monster is nodig om de trefkans zo groot mogelijk te maken. Natasja: "Stel dat er op een perceel ergens een besmette plek zit, en we prikken maar zeventig keer per ha. Op basis van wiskundige kansberekeningen weten we dat de kans op de uitslag Geen stengelaal relatief groot is. Bij zeventig prikken per 0,2 ha is de kans op het aantonen van een besmetting veel groter. Stengelaaltjes zijn clusterende aaltjes en kunnen bij lage aantallen al grote schade veroorzaken. Het is dus zeker bij dit onderzoek niet aan te raden om met een kleinere monstergrootte te werken."

BLGG spoelt alle monsters in zijn geheel op, waarna met een PCR-toets is na te gaan of en hoeveel stengelaaltjes er voorkomen. Naast de PCR-toets vindt ook een microscopisch onderzoek plaats ter kwaliteitscontrole. Uiterlijk twee weken na de monstername krijgt de teler de uitslag.

VEEL VERANDERD

De afgelopen maanden is er op stengelaaltjesgebied veel veranderd voor de bloembollenteeler. De vergoedingsregeling van het PT is weggevallen. Voor tulp is er een voor KAVB-leden vrijwillige verzekering, voor narcis een vrijwillig fonds. Verder mag in ieder geval tot 15 augustus metam-natrium niet worden gebruikt als bestrijdingsmiddel tegen stengelaal. Om vooraf na te gaan wat de kans is op een aantasting kan de teler er dus voor kiezen om het perceel waar tulpen komen te staan preventief te laten bemonsteren op stengelaal. Dat geldt voor huur- en eigen percelen.

Het beste tijdstip om monsters te nemen is als de grond braak ligt en de gewasresten grotendeels verteerd zijn. Zolang gewasresten nog niet voldoende zijn verteerd is de kans groot dat de stengelaaltjes in de gewasresten zitten en niet worden meegenomen in het grondonderzoek. Laat ook geen monsters nemen als de grond erg droog is.

KORTING KAVB-LEDEN

Het nemen van vijf monsters kost 255 euro per hectare. KAVB-leden krijgen bij BLGG 40 euro per hectare korting. De monsters kunnen worden genomen door de monsternemer van BLGG in de regio. Is die niet bekend, dan kunnen telers ook via BLGG in Wageningen een monsternemer inschakelen. BLGG is te bereiken via (088) 876 10 10.